

SL

SL

SL

EVROPSKA KOMISIJA

Bruselj, 19.7.2010
COM(2010)390 konč.

**POROČILO KOMISIJE EVROPSKEMU PARLAMENTU, SVETU, EVROPSKEMU
EKONOMSKO-SOCIALNEMU ODBORU IN ODBORU REGIJ**

o izvajanju evropske agende za kulturo

SEC(2010)904

POROČILO KOMISIJE EVROPSKEMU PARLAMENTU, SVETU, EVROPSKEMU EKONOMSKO-SOCIALNEMU ODBORU IN ODBORU REGIJ

o izvajanju evropske agende za kulturo

1. UVOD

Kultura je v središču evropskega projekta in temelj „združenosti v različnosti“ Evropske unije. Spoštovanje kulturne raznolikosti v povezavi z zmožnostjo združevanja na podlagi skupnih vrednot je zagotovilo mir, blaginjo in solidarnost, ki jih EU uživa. V današnjem globaliziranem svetu lahko kultura edinstveno prispeva k evropski strategiji za pametno, trajnostno in vključujočo rast ter pri tem spodbudi stabilnost, medsebojno razumevanje in sodelovanje po svetu.

S sprejetjem evropske agende za kulturo¹ leta 2007 se je odprlo novo poglavje v sodelovanju na področju kulturne politike na evropski ravni. Prvič se je zgodilo, da so bili vsi parterji – evropske institucije, države članice in civilna družba na področju kulture – povabljeni, da združijo moči za doseg jasno opredeljenih skupnih ciljev, ki jih je podprl Svet²:

- pospeševanje kulturne raznolikosti in medkulturnega dialoga,
- pospeševanje kulture kot pobudnice ustvarjalnosti in
- pospeševanje kulture kot bistvenega sestavnega dela mednarodnih odnosov Evropske unije.

Z agendo sta bili poleg tega za podporo sodelovanju uvedeni novi delovni metodi na področju kulture:

- odprta metoda koordinacije za tesnejše sodelovanje držav članic pri prednostnih nalogah, opredeljenih v delovnem načrtu Sveta za področje kulture 2008–2010³,
- bolj strukturiran dialog s civilno družbo na področju kulture v okviru različnih platform za razpravo in izmenjavo.

Namen tega poročila

To poročilo obravnava napredek pri doseganju treh ciljev agende na evropski in nacionalni ravni ter ocenjuje prve izkušnje z novima delovnima metodama, pri tem pa črpa iz nacionalnih poročil, ki so jih predložile države članice, ter dela v okviru skupin odprte metode koordinacije⁴ in platform⁵. Na podlagi te analize je Komisija pripravila sklepe, predstavljene v oddelkih 3.1.2 in 3.2.2.

¹ http://eurlex.europa.eu/smartapi/cgi/sga_doc?smartapi!celexapi!prod!DocNumber&lg=en&type_doc=COMfina&an_doc=2007&nu_doc=0242&model=guicheti.

² [http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:32007G1129\(01\):EN:NOT](http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:32007G1129(01):EN:NOT).

³ [http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:42008X0610\(01\):EN:NOT](http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:42008X0610(01):EN:NOT).

⁴ Končna poročila skupin odprte metode koordinacije: http://ec.europa.eu/culture/our-policy-development/doc1565_en.htm.

Napredek pri zagotavljanju, da se vidik kulture primerno upošteva v ustreznih politikah EU („mainstreaming“), je poudarjen zlasti v delovnem dokumentu služb Komisije, ki je priložen temu poročilu.

2. NAPREDEK PRI DOSEGANJU CILJEV AGENDE

2.1. Cilj agende 1: pospeševanje kulturne raznolikosti in medkulturnega dialoga

Napredek je bil dosežen na mnogih področjih.

Evropsko leto medkulturnega dialoga 2008⁶ se je osredotočilo na ozaveščanje in spodbujanje orientacijske razprave o medkulturnem dialogu. Zapuščina tega leta so nove politike in strukture v številnih državah članicah, na ravni EU pa je bil dosežen politični sporazum o potrebi po spodbujanju medkulturnih zmožnosti⁷ in o vlogi medkulturnega dialoga v zunanjih odnosih⁸. Platforma za medkulturno Evropo je objavila „mavrično knjigo“ s priporočili civilne družbe in ta dokument še nadalje promovira.

Vprašanje izboljšanja pogojev za **mobilnost umetnikov** in ostalih kulturnih delavcev je bilo obravnavano v okviru skupine odprte metode koordinacije, ki se je osredotočila na ovire za mobilnost in možne rešitve za njihovo odstranitev, na primer z izboljšanimi informacijskimi sistemi, in na vlogo posredniških organizacij, ter v okviru tekočega pilotnega projekta, ki razvija in preskuša nove ideje za podporo mobilnosti in mu je bilo namenjenih 3 milijone EUR⁹. Komisija poleg tega vodi širši projekt za odpravo vseh ovir, s katerimi se srečujejo evropski državljani pri uveljavljanju svojih pravic kot državljani Unije v vseh vidikih svojega vsakdanjega življenja, ter bo izdala poročilo o državljanstvu pozneje to leto.

Novi program za rezidenčne umetnike DIVA na Danskem podpira gostujoče umetnike v vizualnih umetnostih, glasbi, literaturi in uprizoritvenih umetnostih. Pripravlja se program za danske umetnike, ki želijo delati v tujini. Novi program za ustvarjalne ali študijske projekte na Češkem podpira mobilnost za namene novih stvaritev.

Skupina odprte metode koordinacije za **mobilnost zbirk** je opravila temeljito primerjavo med praksami na več področjih, vključno s spodbudami in ovirami pri posojanju del. Komisija pripravlja študijo o preprečevanju nezakonitega trgovanja s kulturnimi dobrinami in boju proti njemu. Evropski parlament je leta 2010 sprožil pilotni projekt za preučitev mreže za hitro opozarjanje na področju kulturne dediščine.

Nizozemska izvaja kampanjo ozaveščanja proti nezakonitemu trgovanju s kulturnimi dobrinami, ki se osredotoča na štiri ciljne skupine: trgovino z umetninami, širšo javnost, institucije, pristojne za dediščino, in organe kazenskega pregona. Državni program na Cipru podpira stroške za prevoz in razstave gostujočih umetniških del, ki prihajajo v državo ali odhajajo v tujino.

⁵ Priporočila platform: http://ec.europa.eu/culture/our-policy-development/doc1199_en.htm.

⁶ Glej http://ec.europa.eu/culture/key-documents/doc539_en.htm.

⁷ <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2008:141:0014:0016:SL:PDF>.

⁸ http://ec.europa.eu/culture/our-policy-development/doc/ICD_external_relations_en.doc.pdf.

⁹ http://ec.europa.eu/culture/our-programmes-and-actions/doc417_en.htm.

Ena izmed skupin odprte metode koordinacije se je osredotočila na sinergije med **izobraževanjem in kulturo**. Ta tema je bila obravnavana tudi v okviru platforme o dostopu do kulture. Na evropski ravni sklepi politike o spodbujanju ustvarjalne generacije¹⁰ priznavajo, da imata kulturna vzgoja in dostop do kulture bistveno vlogo pri razvoju ustvarjalnosti otrok in mladine.

Slovenija je sprejela nacionalne smernice za kulturno-umetnostno vzgojo. Na Švedskem je bila pobuda „Ustvarjalne šole“, katere namen je spodbuditev sodelovanja med šolami in kulturnim sektorjem, uvedena v 97 % občinah. Direktorat za izobraževanje v vsaki grški občini obsega mesto vodje sektorja za kulturne zadeve, katerega namen je okrepitev povezav med izobraževanjem in kulturo. Program „Dinamo3“ v Belgiji (flamska skupnost) spodbuja šole k razvoju dolgoročne vizije vzgoje na področju umetnosti in kulture.

V svojem sporočilu iz leta 2008 „**Večjezičnost**: prednost Evrope in skupna zaveza“ je Komisija predstavila, kaj je treba storiti, da se jezikovna raznolikost pretvori v prednost za solidarnost in blaginjo. Od takrat sta bili vzpostavljeni dve platformi za strukturirani dialog, ki vključujeta podjetja in civilno družbo.

Na širšem področju dostopa do kulture je bil dosežen napredek tudi pri digitalizaciji. **Europeana** je bila uvedena leta 2008. Komisija je v okviru evropske digitalne agende napovedala nove ukrepe za spodbuditev digitalizacije in spletnega dostopa do kulturne dediščine.

Estonska strategija za digitalizacijo kulturne dediščine 2007–2010 obsega vrsto spletnih storitev za boljši dostop do dediščine ter vključuje sodelovanje med državnimi arhivi, nacionalno knjižnico, javno radiotelevizijo in muzeji.

V zvezi z **medijsko pismenostjo**, razumljeno kot zmožnost dostopa do medijev in kritičnega ovrednotenja njihovih vsebin, priporočilo Komisije iz leta 2009 poziva države članice in medijsko industrijo k izboljšanju ozaveščenosti ljudi o množici oblik medijskih sporočil, s katerimi se srečujejo. Delo se nadaljuje v okviru programa MEDIA 2007 in mednarodnega pripravljalnega ukrepa MEDIA.

Portugalska je uvedla program ozaveščanja o avtorskih pravicah za šole, katerega namen je okrepiti razumevanje pomena ustvarjanja in kulturne raznolikosti med mladimi. Slovaška je sprejela pojem medijske vzgoje, ki je bil pripravljen v sodelovanju s civilno družbo ter z izobraževalnimi in medijskimi institucijami.

Komisija je za zagotovitev boljšega dostopa do kulture predlagala tudi **znak evropske dediščine**¹¹ na podlagi sedanje medvladne pobude. Njegov namen bi bil poudariti pomen krajev, ki slavijo in simbolizirajo evropsko združevanje, ideale in zgodovino. Med merili za podelitev nagrade bi bila tudi izobraževalna razsežnost krajev, zlasti za mlade ljudi.

2.2. Cilj agende 2: pospeševanje kulture kot pobudnice ustvarjalnosti

Sodelovanje se je osredotočilo na kulturne in ustvarjalne industrije ter na prispevek strateških naložb v kulturo k regionalnemu in lokalnemu razvoju. Na evropski in nacionalni ravni je

¹⁰ <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2009:301:0009:0011:SL:PDF>.

¹¹ http://ec.europa.eu/culture/our-programmes-and-actions/doc2519_en.htm.

potencial kulture za pospeševanje ustvarjalnosti in inovativnosti, s čemer se spodbuja okolje, ugodno za rast in delovna mesta, vedno bolj v središču pozornosti, kot je bilo potrjeno v Sklepih Sveta o kulturi, ki spodbuja ustvarjalnost in inovativnost¹².

Kampanja „Kultura šteje!“ na Poljskem izpostavlja pomen, ki ga ima kultura za gospodarstvo in širšo družbo. V Italiji bela knjiga o ustvarjalnosti iz leta 2009 preučuje model ustvarjalnosti in kulturno dejavnost ter obsega predloge ukrepov za okrepitev ustvarjalnosti.

Evropsko leto ustvarjalnosti in inovativnosti 2009 je prav tako preučilo načine, kako lahko kultura spodbudi gospodarsko in družbeno inovativnost. V okviru manifesta ambasadorjev za to leto¹³ je bila poudarjena ustvarjalnost, ki lahko nastane s povezovanjem umetnosti, filozofije, znanosti in podjetij.

Več **študij**, pripravljenih v imenu Komisije, je prispevalo k razpravi, zlasti študija iz leta 2009 o učinku kulture na ustvarjalnost, študija iz leta 2010 o podjetništvu v kulturnih in ustvarjalnih industrijah ter tematsko poročilo Eurydice o kulturno-umetniški vzgoji v šoli v Evropi.

Kulturne in ustvarjalne industrije so bile deležne posebne pozornosti, na ravni EU pa je bila aprila 2010 objavljena zelena knjiga, kako ustvariti okolje, v katerem lahko ta sektor uresniči svoj potencial in prispeva k pametni, trajnostni in vključujoči rasti. Zelena knjiga v veliki meri črpa iz dela, opravljenega v okviru skupine odprte metode koordinacije in platforme o kulturnih in ustvarjalnih industrijah, in usmerja posvetovanje o vprašanjih, kot so dostop do financiranja, o potrebah po znanju in spretnostih za ustvarjalno podjetništvo ter ustvarjalno partnerstvo z drugimi gospodarskimi sektorji¹⁴.

Oktobra 2009 je bil objavljen dokument za razmislek o izzivu vzpostavitve enotnega evropskega digitalnega trga za ustvarjalne vsebine, kot so knjige, glasba, filmi ali video igrice. V okviru tega dokumenta so bile analizirane ovire za prosti promet ustvarjalnih vsebin na spletu, poleg tega pa je bilo sproženo javno posvetovanje o nekaterih možnih ukrepih za vzpostavitev resnično enotnega trga.

Strategija „Ustvarjalna Britanija“ iz leta 2008 obravnava ključne vidike državnega ukrepanja na področju ustvarjalnih industrij: znanja, spretnosti in nadarjenost, inovativnost, intelektualna lastnina in podpora ustvarjalnim podjetjem. Nova strategija za razvoj ustvarjalnih industrij v Litvi obsega podporo nacionalni mreži inkubatorjev ustvarjalnih industrij. Finska strategija za razvoj ustvarjalnega gospodarstva obravnava zaposlovanje, podjetništvo in razvoj izdelkov v sektorju ustvarjalnih industrij.

Vedno bolj se priznava prispevek **kulture k lokalnemu in regionalnemu razvoju**. Kulturi je bilo za obdobje 2007–2013 iz kohezijskih sredstev dodeljenih šest milijard EUR za zaščito in ohranitev kulturne dediščine ter za razvoj infrastrukture in podporo storitvam na področju kulture. Dodatna sredstva so dodeljena pod postavkami, kot so turizem, prenova mest, pospeševanje MSP in informacijska družba. Študija preučuje prispevek kulture k lokalnemu in regionalnemu razvoju ter bo vključila praktično orodje za oblikovalce politik na regionalni in lokalni ravni ter nosilce kulturne dejavnosti. V okviru priprav na prihodnjo kohezijsko politiko, ki bo veljala od leta 2014 dalje, bi bilo treba upoštevati izkušnje s projekti in

¹² http://ec.europa.eu/culture/our-policy-development/doc/CONS_NATIVE_CS_2009_08749_1_EN.pdf.

¹³ http://www.create2009.europa.eu/about_the_year/manifesto.html.

¹⁴ Glej tudi Amsterdamsko deklaracijo na <http://85.92.129.90/~workshop/>.

študijami ter oblikovati instrumente, ki bodo uporabili celoten potencial kulturne sfere, zlasti potencial ustvarjalnih industrij. Kulturni in ustvarjalni sektorji bi morali biti vključeni v celostne strategije za razvoj regij ali mest ter partnerstva med javnimi organi z različnih področij politike in ustrezni predstavniki civilne družbe.

Namen pobude „Cultural Tourism“ na Irskem, ki se je začela leta 2009, je izboljšati sodelovanje med umetnostjo, kulturo in turizmom. Nova specializirana služba za kulturni turizem na romunskem ministrstvu za kulturo spodbuja medsektorsko sodelovanje za izrabo polnega potenciala materialne in nematerialne dediščine.

Razvoj metodologij za uskladitev statističnih podatkov na področju kulture se je izkazal za izziv, ki bi ga bilo primerno obravnavati v okviru procesa odprte metode koordinacije. Eurostat od septembra 2009 podpira mrežo za sodelovanje med nacionalnimi statističnimi uradi. V okviru te mreže, ki jo usklajuje luksemburško ministrstvo za kulturo, se bodo v dveh letih obravnavale teme, kot so metodološki okvir za statistične podatke s področja kulture, kulturne in ustvarjalne industrije, javna in zasebna poraba za kulturo, udeležba v kulturi in družbeni učinki kulture.

2.3. Cilj agende 3: pospeševanje kulture kot bistvenega sestavnega dela mednarodnih odnosov Evropske unije

EU je kot podpisnica Unescove Konvencije o zaščiti in spodbujanju raznolikosti kulturnega izražanja¹⁵ zavezana vključevanju kulturne razsežnosti kot sestavnega dela v svoje odnose s partnerskimi državami in regijami.

Od sprejetja agende je EU pridobila nov strateški okvir za kulturo v svojih zunanjih odnosih. Kultura vse bolj velja za strateški dejavnik v političnem, družbenem in gospodarskem razvoju. Nove pobude so zahtevale dodatna finančna sredstva in od leta 2007 je bilo več kot 100 milijonov EUR namenjenih za kulturo v tretjih državah in regionalno sodelovanje.

Znatno se je okrepila podpora EU za sodelovanje na področju kulture v regiji, ki jo zajema **evropska sosedstva politika**. Tej regiji je za leti 2009 in 2010 namenjen poseben ukrep iz programa za kulturo EU, nova pobuda za regionalno in medregionalno sodelovanje pa naj bi se začela leta 2011.

V okviru **Unije za Sredozemlje** se pripravlja nova strategija za kulturo Euromed. Komisija je ocenila potrebe in izvedla postopek posvetovanja. Ad hoc delovna skupina, ki jo bodo imenovali partnerji, bo izdelala predlog strategije in ga predložila ministrom.

V **državah, ki so udeležene v širitvenem procesu**, so bila znatna prizadevanja osredotočena na obnovo kulturne dediščine s poudarkom na neodvisnih organizacijah, in sicer s pomočjo posebnega razpisa za zbiranje predlogov instrumenta pomoči civilni družbi IPA. Poleg tega je kultura ena izmed osi političnega dialoga in sodelovanja v okviru novega **vzhodnega partnerstva**, ki se je začelo leta 2009. Namen programa za kulturo vzhodnega partnerstva, ki naj bi se začel leta 2010, je okrepiti zmožnosti nosilcev kulturnih dejavnosti, pospešiti regionalno povezovanje in prispevati k razvoju vključujočih politik kulture v partnerskih državah.

¹⁵ Več kot 110 ratifikacij do aprila 2010.

Slovenija je leta 2008 gostila konferenco, v okviru katere je bil sprožen ljubljanski proces za financiranje obnove kulturne dediščine v jugovzhodni Evropi.

Vloga kulture v **razvojnih politikah** je prav tako vse bolj priznana. Komisija je leta 2009 začela proces za okrepitev vloge kulture v razvoju na podlagi skupnih prizadevanj vseh zainteresiranih strani. Odbor, ki ga sestavljajo strokovnjaki AKP in EU, je bil ustanovljen za spremljanje napredka in prispevek k oblikovanju programa za kulturo med državami AKP v okviru desetega evropskega razvojnega sklada¹⁶.

Španska strategija za kulturo in razvoj iz leta 2007 temelji na načelih Unescove konvencije.

V **trgovinskih odnosih** EU še naprej upošteva posebno dvojno (gospodarsko/kulturno) naravo avdiovizualnega sektorja kot nosilca za komuniciranje identitete in vrednot v ustreznih dvostranskih in večstranskih pogajanjih. Hkrati je bila v skladu z Unescovo konvencijo potreba po zagotovitvi prednostne obravnave za države v razvoju na področju kulturnega izražanja kot načina pospeševanja bolj uravnoteženega sodelovanja priznana s podpisom protokola o sodelovanju v kulturi v okviru sporazuma o gospodarskem partnerstvu z državami Cariforuma¹⁷.

Novi sporazumi o filmski koprodukciji med Francijo in partnerskimi državami se sistematično sklicujejo na Unescovo konvencijo.

Naslednji korak naprej je bil dosežen pri **dvostranskih partnerstvih** z razvitimi državami ali partnerskimi državami v vzponu. V Moskvi je leta 2009 potekal seminar na visoki ravni „Rusija–EU: smerokazi na zemljevidu kulturnega sodelovanja“, ki sta ga skupaj organizirala EU in rusko ministrstvo za kulturo. Leta 2010 je bilo vzpostavljeno partnerstvo severne razsežnosti na področju kulture. Kulturna razsežnost strateškega partnerstva EU z Brazilijo je prišla leta 2009 do izraza s podpisom skupne deklaracije med Evropsko komisijo in brazilskim ministrstvom za kulturo. Strateški odnos med EU in Mehiko je bil uradno vzpostavljen oktobra 2008. Maja 2009 se je začel politični dialog med Evropsko komisijo in kitajskim ministrstvom za kulturo. S posebnimi ukrepi iz programa za kulturo so bili podrti projekti sodelovanja med drugim s Kitajsko, Indijo in Brazilijo.

Namen pripravljalnega ukrepa **MEDIA International** na avdiovizualnem področju je preučiti rešitve za okrepitev sodelovanja med strokovnjaki evropskih in tretjih držav iz avdiovizualnega sektorja ter spodbuditi dvosmerno izmenjavo filmskih/avdiovizualnih del. Pomoč se bo nadaljevala v okviru naslednika tega programa, MEDIA Mundus, in sicer s 15 milijoni EUR finančnih sredstev za obdobje 2011–2013.

3. DELOVNE METODE IN PARTNERSTVA

V okviru agende je Komisija predlagala več novih delovnih metod, zlasti odprto metodo koordinacije in bolj strukturiran dialog s sektorjem kulture.

¹⁶ Glej http://www.culture-dev.eu/pages/en/en_accueil.html.

¹⁷ Različni sporazumi in protokoli, ki izvajajo in spodbujajo Unescovo konvencijo, so bili parafirani tudi z Južno Korejo, z andskimi in srednjeameriškimi državami pa se zaključujejo.

3.1. Odprta metoda koordinacije

3.1.1. Prve izkušnje

V okviru delovnega načrta Sveta za področje kulture 2008–2010 so bile vzpostavljene štiri strokovne skupine, ki naj bi sodelovale na podlagi odprte metode koordinacije, pri tem pa izmenjevale izkušnje in oblikovale priporočila o prednostnih temah iz delovnega načrta:

- kulturne in ustvarjalne industrije,
- sinergije med kulturo in izobraževanjem,
- mobilnost umetnikov in drugih kulturnih delavcev,
- mobilnost zbirk.

V delovnem načrtu so določeni cilji za vsako skupino, skupno dogovarjanje o bolj specifičnih ciljih pa se je za skupine izkazalo kot težavno in je v nekaterih primerih povzročilo poznejši dejanski začetek njihovih dejavnosti.

Pri večini tem so se skupine osredotočile na izmenjavo izkušenj z namenom oblikovanja priporočil politike. V nekaterih primerih je bil poudarek na bolj sistematičnem zbiranju in analiziranju nacionalnih praks.

Čeprav je težko oblikovati dokončne sklepe po zgolj dveh letih izkušenj, Komisija in države članice menijo, da odprta metoda koordinacije v celoti omogoča učinkovit način sodelovanja na področju kulture.

Postopek odprte metode koordinacije se je izkazal kot dober okvir za mrežno povezovanje in medsebojno učenje med nacionalnimi upravami. Cilj vseh skupin je sicer priprava priporočil politike, vendar glavni izziv ostaja, kako ta priporočila preusmeriti v oblikovanje politike na ravni EU in nacionalni ravni ter uskladiti delo skupin z delom predsedstev Sveta in Komisije.

3.1.2. Izzivi za prihodnost

Sodelovanje na podlagi odprte metode koordinacije se bo osredotočilo na vprašanja in rešitve, ki jih lahko države članice in Komisija uporabijo na svojih področjih pristojnosti za zagotovitev napredka pri doseganju ciljev agende.

Pri tem bo v pomoč tesnejše usklajevanje dela skupin odprte metode koordinacije, Komisije in Sveta, zlasti predsedstev. Predsedstva se morajo zavedati prednostnih nalog ter zagotavljati, da programi predsedstev in delo Sveta upoštevajo rezultate, pridobljene v okviru odprte metode koordinacije.

Sestanki generalnih direktorjev ministrstev za kulturo so se izkazali kot učinkovita priložnost za strateški razmislek ter lahko imajo pomembno vlogo pri razširjanju in nadaljnji uporabi rezultatov skupin odprte metode koordinacije. Primerno bi bilo sistematizirati gostovanje takšnih sestankov pod vsakim predsedstvom, da se zagotovi preučitev rezultatov ene ali več skupin odprte metode koordinacije v skladu s prednostnimi nalogami predsedstva.

Ob upoštevanju predlogov iz nacionalnih poročil držav članic in udeležencev skupin odprte metode koordinacije Komisija predlaga naslednje rešitve za okrepitev učinkovitega sodelovanja:

- Države članice bi morale s pomočjo ustreznih organov Sveta opredeliti širše in specifične teme za obravnavo v okviru skupin odprte metode koordinacije. Največ štiri ali pet tematskih skupin bi bilo primerno za zagotovitev, da Komisija učinkovito podpre proces ter Svet in zlasti predsedstva uporabijo delovne rezultate skupin. Vsaka skupina bi morala teme obravnavati zaporedno in kronološko. S štiriletno perspektivo bi se zagotovili trajnostno sodelovanje, vmesni pregled in znaten napredek po posameznih temah.
- Svet bi moral določiti tudi ciljne rezultate za vsako temo, kot so analitična poročila, zbirke dobrih praks ali priporočila politike, ter opredeliti priložnosti za razširjanje, vključno s konferencami predsedstva, sestanki generalnih direktorjev, dogodki, ki jih organizirajo platforme kulturnega sektorja ali pri organizaciji sodelujejo, ter seminarji, ki jih prireja Komisija.
- V skladu s tem bi vsaka skupina določila svoje delovne metode, ki bi segale od plenarnih zasedanj v Bruslju do dejavnosti medsebojnega učenja, ki jih organizira država gostiteljica. Skupine bi skladno s sedanjimi praksami imele enega ali dva predsednika, in sicer po tem, ko bi ju imenoval in potrdil CAC.
- Z dobro opredeljenimi temami bi države članice lahko lažje določile člane skupin z ustreznim profilom. Postopek imenovanja bi se lahko izvajal vsako leto, da bi se zagotovilo, da imajo člani najbolj primerne profile za temo, ki se obravnava v določenem letu. Nekatere teme lahko zahtevajo temeljito poznavanje področja, druge morda širšo vizijo politike. Pri imenovanju strokovnjakov z univerz ali iz civilne družbe ali uradnikov z ministrstev (ali obojih) je vsekakor pomembno vzpostaviti tesno povezavo med oblikovanjem politike in učinkovito podporo ministrstva.
- Velikost skupin odprte metode koordinacije, v katerih sodeluje 22 do 27 držav članic, ima svoje prednosti in slabosti. V praksi so bile manjše podskupine prednostni način razpravljanja. Cilj ostajata dejavna izmenjava in razprava. To lahko vključuje izmenjavo praks, sprejemanje obiskov za vzajemno učenje ali pripravo študije primera, na primer. Zaporedna obravnava posameznih tem v štiriletnem obdobju bi državam članicam omogočila, da lažje opredelijo razprave, v katerih želijo dejavno sodelovati.
- S programom za kulturo bi se skupinam zagotovila podpora, zlasti za dejavnosti vzajemnega učenja in razširjanja.

Prilagojene delovne metode bodo pomagale spodbuditi uporabo rezultatov skupin odprte metode koordinacije. Z jasneje opredeljenimi temami, ciljnim rezultati in priložnostmi za razširjanje bo sodelovanje med državami članicami potekalo v okviru odprte metode koordinacije z jasnejšimi mejniki. Pri tem je glavni cilj tesnejše usklajevanje dela skupin odprte metode koordinacije, Komisije in Sveta, zlasti predsedstev.

3.2. Strukturiran dialog s sektorjem kulture

3.2.1. Prve izkušnje

Komisija je še nadalje zavezana dialogu s sektorjem kulture za zagotovitev, da se njen glas jasno sliši v razpravah politike na evropski ravni.

Strukturiran dialog med Komisijo in kulturo poteka od leta 2007 prek dveh glavnih struktur: tematskih platform evropskih združenj in Evropskega kulturnega foruma.

V okviru načrtovanja in podpore pred evropskim letom medkulturnega dialoga 2008 je sektor oblikoval „Mavrično platformo“ za povezavo med civilno družbo in Komisijo. Ta platforma se je razvila v Platformo za medkulturno Evropo. Na podlagi tega primera je Komisija sredi leta 2008 objavila poziv za prijavo interesa, da bi organizacije s področja kulture s poudarjeno evropsko razsežnostjo spodbudila k vzpostavitvi še dveh platform, ene za dostop do kulture ter druge za kulturne in ustvarjalne industrije.

Vsaka platforma je razvila svoja prva priporočila politike in jih predstavila širšemu sektorju med Evropskim kulturnim forumom leta 2009.

Ena glavnih koristi, o katerih poročajo platforme, je globlji in obsežnejši dialog znotraj sektorja kulture. S strukturiranim dialogom se je akterje v izjemno raznolikem sektorju kulture povabilo k iskanju skupnih točk. Obveščenost o postopkih politike v sektorju je boljša, poleg tega pa je zavezanost sektorja politiki večja.

Vendar pa lahko ima sektor glede na potek prednostnih nalog težave pri določanju najustreznejših sogovornikov in pobud politike glede specifičnih tem. Z boljšim usklajevanjem dialoga s civilno družbo z delom Komisije, skupin odprte metode koordinacije ter držav članic v Svetu bi se lahko lažje opredelilo, kdaj in kje je primerno oblikovati priporočila.

3.2.2. Izzivi za prihodnost

Ob upoštevanju predlogov, oblikovanih v okviru platform in nacionalnih poročil držav članic, Komisija predlaga naslednje rešitve za okrepitev učinkovitega sodelovanja:

- Tematske platforme bi morale vsaka „zrcaliti“ področje politike odprte metode koordinacije in biti z njim povezane, da se zagotovita skupen razmislek in razprava o prednostnih temah. Komisija bo nadaljevala z dvostranskimi stiki s platformami ter predlagala sestajanje z vodstvenimi odbori platform na letni ravni.
- Bienalni evropski kulturni forum ostaja poglobljena priložnost za dialog med civilno družbo in oblikovalci politike. Forum leta 2009 je izpostavil napredek pri vključevanju kulture v povezane evropske politike ter pritegnil več kot 1 000 udeležencev. Vendar so za razpravo o posebnih vprašanjih potrebne tudi prireditve manjšega obsega. V prihodnosti bi morali dogodki, ki jih organizirajo platforme z namenom razprave in razširjanja, združiti udeležence iz sektorja, „zrcalnih“ skupin odprte metode koordinacije, držav članic in oblikovalce evropske politike. Preučili se bodo alternativni načini finančne pomoči poleg donacij za poslovanje, saj izkušnje iz pilotne faze kažejo, da se dejavnosti platform lahko bolje podprejo z donacijami za projekte.

- V nekaterih državah članicah se je uspešno razvil strukturiran dialog s civilno družbo s področja kulture. Svet za politiko sektorja kulture na Madžarskem povezuje predstavnike vlade, kulturne delavce, organe financiranja in sindikate. Pilotna platforma za dialog v Romuniji je zrasla v samostojno službo na ministrstvu za kulturo in nacionalno dediščino, pristojno za udeležbo zainteresiranih strani.

Bolj osredotočen dialog s civilno družbo s področja kulture bo prispeval k boljšemu usklajevanju skupnih prizadevanj za doseg prednostnih nalog politike. Tematske platforme, ki „zrcalijo“ teme, obravnavane v okviru odprte metode koordinacije, bodo olajšale prenos praks in znanj civilne družbe na raven oblikovanja politike.

4. POT NAPREJ

Izkušnje od vzpostavitve agende dalje so jasno pokazale možnosti sodelovanja pri kulturni politiki na evropski ravni, in sicer prek izmenjave izkušenj med državami članicami za prilagoditev politike v skladu z najboljšimi praksami, večje udeležbe civilne družbe s področja kulture pri postopku oblikovanja politike ali bolj usklajenega pristopa ustreznih politik h kulturi.

Zaradi sedanjega **širšega okvira** je okrepitev sodelovanja še toliko pomembnejša.

Namen strategije Evropa 2020, ki jo je predlagala Komisija, je vrniti Evropo na pot dolgotrajne rasti z ukrepi za spodbuditev pametne, trajnostne in vključujoče rasti. V tem okviru lahko ima kultura temeljno vlogo, vključno z vodilnimi pobudami, ko so Unija inovacij (ustvarjalna ekologija, netehnološke inovacije), Digitalna agenda (medijska pismenost, novo okolje za ustvarjanje in dostop do kulture) ter Nova znanja in spretnosti za nova delovna mesta (medkulturne kompetence ter prečna znanja in spretnosti). Vlogo kulture v regionalnem in lokalnem razvoju bi bilo treba okrepiti v okviru kohezijske politike (ustvarjalna in medkulturna mesta in regije). Zunaj meja EU bi bilo treba nadalje razvijati vlogo kulture v politiki širitve in zunanjih odnosih (narediti Evropo za *edinstveni* prostor ustvarjanja s spodbujanjem uravnoteženih kulturnih izmenjav ter sodelovanja z ostalim svetom).

Namen predlogov, predstavljenih v tem poročilu, je s krepitvijo učinkovitega sodelovanja zagotavljati, da kultura v celoti podpre pametno, trajnostno in vključujočo Evropo.

5. SKLEP

Evropski parlament, Svet, Odbor regij in Ekonomsko-socialni odbor so vabljeni, da odgovorijo na to poročilo.

Svet je povabljen, da sprejme ustrezne ukrepe za odločitev glede vrste širših tematskih vprašanj in posebnih prednostnih tem, ki bodo obravnavane v okviru odprte metode koordinacije.

Komisija predlaga tematsko poročanje o napredku pri doseganju dogovorjenih tem na podlagi rezultatov skupin odprte metode koordinacije, dosežkov strukturiranega dialoga prek platform in prostovoljnih prispevkov držav članic.